

Uddannelse under afsoning lader til at have positive effekter på beskæftigelse og på tilbagefald til kriminalitet

Det viser systematiske gennemgange af forskningen. Fokus på studier der befinder sig relativt højt på "evidensstigen" og altså i en eller anden for forsøger at have en kontrolgruppe og tage højde for, at der kan være forskelle på dem, der tager uddannelse i fængsel, og dem, der ikke gør.

Der er dog stor variation på tværs af studierne. Afspejler forskelle i kontekst, forskelle i indhold af uddannelserne / programmerne og forskelle i hvad man måler i forhold til.

Der findes således både positive, nul og negative fund i litteraturen. Men den overordnede konklusion på den samlede forskning på området (via såkaldte metastudier) peger altså på positive effekter.

Der er centrale barrierer for at opnå fuld valuta af uddannelse i fængslerne

Barrierer er institutionelle og situationelle samt individuelle.

Institutionelle: Rammerne for at tage uddannelsen, fx sikkerhedsaspekter og kort længde af indespærring (som måske endda afbryder igangværende uddannelsesforløb)

Situationelle: Individets specifikke situation, fx at venner ikke værdsætter uddannelse eller at man har travlt med at fokusere på familien. Nogle tager uddannelse for at få tiden til at gå samt i håbet om tidlig løsladelse.

Individuelle: Kognitive begrænsninger og lavt niveau af vedholdenhed og tro på egne færdigheder.

Self-efficacy / vedholdenhed er generelt lav.

Norsk studie (2012): lavere mht. skrift end læsning. Netop skrift vigtig for gennemførelse af uddannelse.

Andet norsk studie (2016): uddannelse i fængsel kan øge self-efficacy

US studie (2013): undervisningsforløb hvor indsatte og "almindelige" studerende blandes kan have gode effekter på indsattes efficacy – også uden at dette går ud over de andre studerende. N=90

Der er centrale barrierer for at omsætte uddannelse i fængsel efter løsladelse

Man løslades til et arbejdsmarked – er der efterspørgsel på den relevante type færdigheder?

Den plettede straffeattest gør det svært overhovedet at komme ind på arbejdsmarkedet (Pager)

Generelt svære vilkår ved løsladelsen, flytter man fx direkte tilbage i armene på sine kriminelle bekendtskaber fra tidligere?

Her skal dog fremhæves et nyt og strålende studie fra Norge:

Dem med arbejde ved indsættelsen mister det og har svært ved at komme tilbage.

Dem uden arbejde ved indsættelse er mere tilbøjelige til at modtage "hjælp" i fængsel og oplever en bedre resocialisering i form af bedre beskæftigelse og væsentlig lavere tilbagefald til kriminalitet.

Dette er faktisk også fundet i et amerikansk studie – men her aftager resocialiseringseffekten efter noget tid (~3 år).

Men også en evaluering fra Danmark:

JobUpdate --> ingen effekt på beskæftigelse af afklaringsforløb og praktikpladser til de svageste indsatte i Sdr. Omme.

Forskningen peger på, at uddannelse i fængsel er mest effektiv hvis den:

- tilpasses den enkelte
- matcher det relevante arbejdsmarked
- balancerer viden, færdigheder og soft skills (fx problemløsning)
- (måske) gennemføres (også i overgangen til frihed)

Tilpasning til den enkelte: Mht. tilpasning til den enkeltes behov og situation har vi faktisk allerede siden 2015 en RNR (Risiko, behov, modtagelighed / Risk, need, responsivity) screening ved modtagelsen i fængslerne i Danmark. Man kunne diskutere om denne kunne bruges mere effektivt?

Match til det relevante arbejdsmarked: Nogle studier viser, at indsatte kan have urealistiske forventninger til sig selv og den uddannelse, der kan tages i fængsel. Hovedmålet med uddannelsen er at opbygge

færdigheder, der kan omsættes til beskæftigelse – men skal dette være på beskæftigelsens præmisser eller på den enkeltes præferencers præmisser?

Balance af indhold i uddannelse: Teoretisk viden og praktiske færdigheder; vigtigt at anerkende, at der er begrænsede ressourcer at arbejde med (fx er graden med læsevanskeligheder høj, i hvert fald i internationale studier). Men uddannelse er mere end færdigheder og diplom, det er også kundskaber mere bredt og man kan derfor diskutere hvad hovedformålet med uddannelse under afsoning skal være.

Gennemførelse: Faktisk er forskningen lidt uklar på om effekterne kommer af at deltage i undervisning/programmer eller af at gennemføre dem og få et diplom. Studier finder effekter alene af deltagelse, hvilket netop tilskrives soft skills (altså fx ændring i vedholdenhed). Men omvendt er et diplom et stærkt værktøj når man søger job. Hovedsagen er imidlertid, at vi har indsatte i relativt korte perioder – for nogle vedkommende afbrydes en uddannelse ved indsættelsen – for andre vedkommende afbrydes en uddannelse ved løsladelsen fordi uddannelse ikke er det mest presserende problem i overgangen. Her kunne det være relevant at diskutere om de individuelle afsoningsplaner (som jo dækker hele afsoningen samt udslusningen) kunne række længere ud i friheden efter løsladelsen for at sikre kontinuitet?

Ligeledes relevant at diskutere både uddannelse og beskæftigelse med elektronisk fodlænke – vores studie fra Danmark har netop fundet positive effekter.

Sidst: Den gode forskning på området er begrænset – men vi har chancen for at lave den i Danmark

Vi har lavet masser af god forskning i resocialisering. Men det skal jeg ikke kede jer med nu, det kan vi tale om. Men det kan i hvert fald diskuteres om forskning skal tænkes mere direkte ind i hvordan uddannelse under afsoning håndteres i Danmark så vi måske kan få endnu mere solid viden fremadrettet.